kozólag is végzett számos kísérletet, és erről fog beszámolni munkája második kötetében.

Hisszük, hogy a tanárság nagy tömegét fogja érdekelni mind a most megjelent első kötet, mind a bejelentett második.

Matzkó Gyula

Sziklay László: Francia szellem és francia nevelés. Nyiregyháza: 1938.

A rövid értekezés a szerző franciaországi iskolalátogatásairól számol be. Tapasztalatai már csak azért is figyelmet érdemelnek, mert ezeket a két leghíresebb francia középiskolában, a párizsi Lycée Louise Grand-ban és a Lycée Henry IV.-ban szerezte. Bevezetésül a szerző néhány találó szóval reámutatott a francia szellem egynémely alapvonására, így az ésszerűség, a *raison* szeretetére, a lélekelemző hajlamra és a szabatos formák tiszteletére. A francia oktatásban is ezeknek a vonásoknak uralmát figyeli meg.— A francia iskolák munkatervében első helyen a francia nyelv áll, a nemzeti nevelés elsősorban az anyanyelvi oktatáson keresztül folyik. Ennek a nevelésnek egyik végcélja az anyanyelv szabatos és fölényes használata. Módszerünk a jellemző francia módszer, az *explication de texte*, a szövegmagyarázat. Ez a módszer a nagy írók, elsősorban a francia klasszikusok szövegeibe való minél teljesebb esztetikai, lélektani és szellemtörténeti behatolásból áll, a francia felfogás szerint — és igen helyesen — a nagy írók szövegeinek nevelő ereje többet ad a növendékeknek, mint száraz adatokból összetákolt „rendszeres" történeti tájékozottság. Az *explication de texte* módszerének egyébként jó elméleti irodalma is van, akik nálunk magyar nyelvet tanítanak, sok ösztönzést kaphatnak egy-egy ilyen vezérkönyvből. — Sziklay a német nyelv tanítását is megfigyeli. A franciák az idegen nyelvet is az anyanyelvi tanítás szolgálatába tudják állítani, mikor idegen nyelvből fordítatnak, kínosan vigyáznak arra, hogy a fordítás a jó francia stílus mintaképe legyen. — A felsőbb osztályokban az ismeretlen szavakat nem fordítják le franciára, hanem megpróbálják körülírni. A szerző természetesen a francia iskolák hibáira is rámutat, de még e hibák ismeretében is csak örvendeni tudunk minden olyan törekvéseknek, mely a komoly hagyományokkal dicsekedhető francia nevelés módszereit nálunk is ismerteti, nevelőink egyoldalú német műveltsége mellett erre feltétlenül szükség van. Sziklay Lászó érdekes és alapos tanulmánya jól szolgálja ezt a célt.

Baróti Dezső dr.

Tálasy István: Néprajz és középiskola. (Kny. a hódmezővásárhelyi ref. Bethlen Gábor gimnázium 1937—38.-évi értesítőjéből.)

A népi hagyományok nemzetnevelő értékét régebben felismerték, újabban egyre többen mutatnak reá fontosságára. Tálasi István tanulmánya ezért különösen megérdemli figyelmünket. Tálasi elsősorban arra a kérdésre keres választ, hogy mikép lehet a néprajzi szemléletet és a népi hagyomány-anyagot az egyes tantárgyakon belül érvényesíteni. Már a *vallástan* tanításánál „hasznos szálakat lehet vonni a nép felé" A *magyar nyelv* tanításánál a Grimm és Andersen-féle, idegen lelkiséget tükrözi mesék helyett az ősi magyar mese-monda és hitvilág ismertetését tartja helyesnek, továbbá a népi életből vett tanulmányok, rajzok, fokozottabb ismertetését,

Reámutat arra, a szilaj pásztorkodás, ez a jellemző magyar ősfoglalkozás, könnyen fel tudja kelteni a gyermekek érdeklődését. A tárgyi néprajzi ismereteket a szókincs bővítésére is fel lehet használni. A népi élet ilyen ismeretében azután a *Toldi* világában sokkal otthonosabban mozognak majd a gyermekek. A retorika és stilisztika tanítása közben is bőven tárgyalhatunk népi vonatkozású olvasmányokat, az irodalmi oktatásban az irodalmi népiesség kidomborítása adódik. A népszínművek jelentőségét azonban túlbecsüli a szerző, az az érzelmes parasztszemlélet, melyet legtöbb népszínműben találunk, feltétlenül írtandó, annál is inkább, mert ez amint a „magyar" filmekben is látjuk — még ma is hat. Helyettük inkább Móricz Zsigmond néhány írását, Juhász Gyula népi hangulatú verseit, (Tápai lagzi) esetleg az újabb írónemzedék (Illyés, Tamás, Erdélyi, József) szándékainak bemutatását ajánlanánk, így tanítványaink is reálisabb képet kapnak s útat mutatunk a nemzeti klasszicizmus izlésével rokon mai irodalom felé is. A *földrajz* keretében érvényesíthető néprajzi szemlélet alapjai eddig is adva voltak, a szerző az alföldi kertes városok, a magyar állattartási rendszer és a tanyavilág behatóbb tárgyalását kívánja. Történettanításunkban a magyar etnikai csoportok, különösen az elszakitott magyarság és a nemzetiségek ismertetésére helyezne nagyobb súlyt. Általában a nemzetiségtörténeti elv hangsúlyozását kívánja. Fontosnak tartja a helytörténeti mozzanatok erősebb kiemelését is. A *természetrajznál* növényföldrajzi kapcsolatban, (pl. mocsári növényzet, pákász, vízi élet) az ásványtannál (népi fazekasipar) és az állatvilág ismertetésénél (magyar ló, juh) látja a néprajzi szemlélet érvényesítésének lehetőségeit.

Az ének és zeneoktatás népi vonatkozásai a Bartók Béla és Kodály Zoltán-féle mozgalomba-való bekapcsolódással adódnak. Hisszük, hogy erről már nem is szükséges sokat beszélni. A *rajznál* az elsősorban jellegzetes magyar színhatások fejlesztése, művészettörténetnél a népművészeti tárgyak fokozottabb bemutatására szolgálhatja a célt. Az út itt sem töretlen, de talán nem árt, ha figyelmeztetünk arra, hogy iskoláink jórészében inkább egy műnépiség, mint igazi népi szemlélet bemutatásával találkozunk, a cigányzene olcsó érzelmességének megfelelő „sujtásos" magyarsággal, melynek hatása a gyermekek egyenruháin is látszik már: a biedermeier polgári ruhák helyett mi a népviseletben keresnénk ösztönzést.

A tanulmányi kirándulásokat is a közvetlen élmény szolgálatába lehet állítani.

A továbbikban arra utal a szerző, hogy tankönyveink nem felelnek meg teljesen a fenn vázolt kívánságoknak és tanáraink néprajzi kiképzése terén is lenne még sok tennivaló. —

Az érdekes, jól tájékozott és gondolatélvesztő tanulmányt már csak azért is melegen ajánljuk tanártársaink figyelmébe, mert rajta keresztül a néprajz komoly szakembere szól s szempontjainak figyelembevétele sok, könnyen adódó tévedéstől óvja meg azokat, akik a divat hatására jószándékkal bár, de nem alapos felkészültséggel kezdték el a népi kultúra egyes jelenségeinek iskolai tárgyalását.

Baróti Dezső dr.